

KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU

—formujúca myseľ i srdce—

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Prof. PhDr. ThDr. Peter Zubko, PhD.
Katedra katechetiky a praktickej teológie
Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok

www.pf.ku.sk, tel.: +421 44 432 6842, fax: +421 44 432 0958, mobil: +421 944 119 552, e-mail: peter.zubko@gmail.com

Váž. pán dekan

Doc. ThDr. Marian Šurab, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislave

Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta

Kapitulská 26

814 58 Bratislava

Naša značka:

Vaša značka: 43/2013

Vybavuje: J. Hajnovičová

V Ružomberku dňa: 11. februára 2013

Vážený pán dekan,

listom z 23. januára 2013 ste ma požiadali o vypracovanie oponentského posudku na vedecké a pedagogické dielo doc. ThDr. Jozefa Haľka, PhD. vo vymenúvacom konaní za profesora v študijnom odbore katolícka teológia. Vyžiadajú recenziu uvádzam nižšie.

OPONENTSKÝ POSUDOK NA DOTERAJŠIE VEDECKÉ A PEDAGOGICKÉ DIELO

DOC. THDR. JOZEFA HAĽKA, PHD.

Doc. ThDr. Jozef Haľko, PhD. predložil žiadosť o vymenovanie za profesora v odbore katolícka teológia dňa 23. januára 2013. Prílohu žiadosti tvorí potrebná dokumentácia. Doc. J. Haľko má 49 rokov, 15. rok prednáša na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Okrem toho pracuje v službách Bratislavskej arcidiecézy, do roku 2012 v rôznych povereniach ako presbyter, potom ako pomocný biskup. Je teda spoločensky zakotvenou osobnosťou, ktorá sa profesionálne venuje vedeckej a pedagogickej práci. Dokazuje to priebeh jeho vysokoškolského a nadväzujúceho postgraduálneho a akademického rastu, následne aj vedecká, publikačná, pedagogická, ale aj popularizačná práca.

I. Formálne zhodnotenie splnenia kritérií

Aktuálne kritériá stanovené Vedeckou radou Univerzity Komenského v Bratislave na získanie titulu profesor platia od 16. februára 2009. Týkajú sa siedmich okruhov podmienok, ktoré treba naplniť pred podaním žiadosti. Doc. J. Haľko ich konkrétne naplnil takto:

(1) Pedagogická prax je kontinuálna od roku 1997, prebieha stále na to istom pracovisku (CMBF) kontinuálne 15. rok. Prednášané predmety sa týkali cirkevných dejín, ďalej viedol semináre a poskytoval konzultácie. Rozsah prednášok každý akademický rok bol od 5,5 do 10 hodín týždenne. Požadované minimum je aspoň 5 hodín týždenne. Od habilitácie za docenta do podania žiadosti o inauguračné konanie (01.11.2006 – 12.12.2012) uplynula požadovaná lehota nad päť rokov pôsobenia ako docent.

(2) Doc. J. Haľko je vedecky produktívny a o tejto svojej činnosti predložil bohatý zoznam svojich publikácií, ohlasov a grantov. Všetkých kategorizovaných publikačných výstupov má 117, z toho nosná časť spadá do kategórie A (vedecké práce). Evidovaných ohlasov na jeho publikačnú činnosť má 97. Bol spoluriešiteľom jedného medzinárodného výskumného projektu (*Bischofslexikon der Habsburgermonarchie*).

(3) Minimálne požiadavky na kvantifikáciu publikačnej činnosti vyžadujú jednu monografiu, 35 pôvodných vedeckých publikácií, jednu učebnicu a dvoje skrípt. Kritériá umožňujú nadpočet monografií zameniť za istý počet pôvodných vedeckých publikácií. Na základe týchto pravidiel inaugurant splňa minimálne kvantifikačné požiadavky.

(4) Minimálny počet požadovaných ohlasov je 35, z toho 7 zahraničných. Doc. J. Haľko ich má 97, z toho 25 zahraničných.

(5) Kritériá na aktívnu účasť na konferenciách vyžadujú účasť na 6 domácich alebo 3 medzinárodných či zahraničných konferenciách. Inauguranc napĺňa všetky kategórie, aktívne sa zúčastnil na 8 domácich, 12 medzinárodných a 10 zahraničných konferenciách.

(6) Kritérium vedeckej školy uchádzača vyžaduje dvoch doktorandov, ktorých doc. J. Haľko má práve dvoch; jeho doktorandmi boli Zlatko Kubanovič a Štefan Ráč. Okrem toho viedol 3 licenciátske práce (z toho už boli 2 obhájené), 66 magisterských/diplomových a 2 bakalárske práce.

(7) Na posúdenie medzinárodnej úrovne treba dvoch zahraničných profesorov alebo odborníkov, ale uchádzač presahuje minimálny požadovaný počet zahraničných ohlasov o 214,29% z piatich (namiesto požadovaných troch) krajín: Maďarsko (15), Česká republika (6), Nemecko (2), Luxembursko (1), Španielsko (1).

Štatistický výpočet publikačnej činnosti, ako aj bibliografických odkazov (citácií a recenzií na jeho publikačnú činnosť), je dostatočný pre vymenúvacie konanie za profesora. V tejto súvislosti treba spomenúť jazykové zručnosti inauguranta: taliančina, maďarčina, ktoré bohato využil vo svojej vedeckej práci. Konštatujem, že po formálnej stránke uchádzač spĺňa všetky kritériá na získanie titulu profesor.

II. Obsahové zhodnotenie

Doc. ThDr. Jozef Haľko, PhD. sa inauguruje v odbore katolícka teológia. Svoju odbornosť v tomto smere prejavil nielen vo svojich prácach, ale aj v pedagogickom a mimouniverzitnom popularizačnom pôsobení. Katolícka teológia je veľmi široká disciplína, v ktorej sa uchádzač dominantne venuje cirkevným dejinám.

Špecializácie inauguranta v rámci cirkevných dejín možno podľa jeho doterajších prác zhrnúť do týchto okruhov, ktoré sú vzájomné prepojené:

- Katolícka cirkev na Slovensku počas komunizmu, predovšetkým v čase nástupu komunizmu (tzv. katolícka akcia, Ambróz Lazík, Július Gábriš, spolupráca Cirkvi s režimom, Druhý vatikánsky koncil, periodikum Katolíckej noviny);
- Bratislavské cirkevné dejiny (Dóm sv. Martina, Cyrilometodská bohoslovecká fakulta, Modrý kostol, Lurdská jaskyňa na Hlbokej ceste, z dejín Bratislavskej kolegiátnej kapituly a kanonici, bratislavskí jezuiti) a kultúrne dejiny hlavného mesta (divadlá, ochrana pamiatok);
- Katolícke osobnosti (sv. Alžbeta; prímás Peter Pázmaň, biskupi Ambróz Lazík a Július Gábriš; presbyteri Štefan Zárecký, Ján Dechet; práca na *Lexikóne katolíckych kňazských osobností* a na rakúskom projekte biskupov Habsburskej monarchie).

Najvýznamnejšími prácami sú monografie. Uchádzač ich vydal sedem, z toho jednu v zahraničí. Tieto monografie sa venujú buď špecializovaným lokálnym témam, alebo majú celoslovenský dosah, ich problematika sa na prvý pohľad javí ako lokálna (týkajúca sa niekdajšej veľkej Trnavskej arcidiecézy a Bratislavy), no týka sa celej krajiny, ba v istých parametroch presahuje slovenské hranice a má význam pre krajiny bývalého Uhorska alebo Československa. Každý skutočný cirkevný historik na Slovensku má tieto publikácie vo svojej knižnici.

Monografia, ktorou sa uchádzač etabloval na poli cirkevných dejín, bola kniha vydaná v spolupráci s Katedrou slovenských dejín Filozofickej fakulty Univerzity Komenského, vydavateľstvom Lúč a Slovenským ústavom v Ríme s názvom *Rozbiť Cirkev : Rozkolnícka Katolícka akcia. Pokus o vytvoření "národnej cirkvi" v Česko-Slovensku 1949* (Bratislava 2004). Práca bola napísaná na základe archívneho materiálu, priniesla úplne nové a sumárne výsledky jeho vlastného archívneho výskumu. Nasledovali dve monografie o dvoch slovenských biskupoch: *"Ave crux". Život a dielo biskupa Ambróza Lazíka* (Trnava 2006) a *Arcibiskupov zápas. Životná cesta Mons. RNDr. Júliusa Gábríša* (Trnava 2008). Obidve boli napísané jednotnou metodológiou na základe podrobného archívneho výskumu podali objektívny pohľad nielen na osoby predmetných biskupov, ale aj ich pôsobenie a dobu, v ktorej žili; práce poukázali predovšetkým na vzťah medzi cirkvou a štátom počas komunistickej vlády v Československu. Z pera uchádzača pochádza aj dosiaľ najreprezentatívnejšia publikácia o bratislavskej starobylej dominante Dóme sv. Martina: *Dóm – Katedrála sv. Martina v Bratislave* (Bratislava 2010).

Druhou časťou publikačnej činnosti uchádzača sú jeho články zväčša zaradené do kategórie E (prehľadové práce) a F (zostavovateľské práce), ktoré sa týkajú popularizácie výsledkov štúdia a vedeckého výskumu. K tomu treba prirátat množstvo mediálnych vystúpení v rôznych televíznych staniciach na rozhlasových staniciach, ktoré sa týkali nielen cirkevných dejín, ale aj súčasných náboženských problémov, na ktoré uchádzač reagoval ako teologicky podkutý odborník.

Dôležitou a neodmysliteľnou činnosťou vysokoškolského učiteľa je jeho pedagogické pôsobenie. Uchádzač absolvoval doktorandské štúdium v dvoch etapách, v Taliansku a na Slovensku. Licenciátske štúdium so špecializovaním na systematickú teológiu absolvoval na Pápežskej univerzite Svätého kríža v Ríme, kde v roku 1996 získal licenciát posvätnéj teológie. V roku 1997 začal pôsobiť ako asistent na Katedre cirkevných dejín a kánonického práva Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Medzitým získal doktorát posvätnéj teológie na spomenutej rímskej univerzite v roku 1998 s prácou *L'azione cattolica scismatica cecoslovacca*. V roku 2006 sa habilitoval prácou *Ave crux – Život a dielo biskupa Ambróza Lazíka*. Po habilitácii sa stal vedúcim Katedry cirkevných dejín až do roku 2008, keď sa po vzniku Bratislavskej diecézy stal kuriálnym pracovníkom (hovorca). Doteraz viedol predovšetkým diplomandov, ktorých doteraz bolo 66. Práce sa venovali

rôznym témam zo slovenských a univerzálnych cirkevných dejín, ale aj slovenských dejinám (dejiny farností, dejiny rehoľných spoločností, kresťanské osobnosti). Dve doktorandské a tri licenciátske práce pod vedením uchádzača sa venovali slovenským cirkevným dejinám 20. storočia, ktoré tvoria jeho vedeckú školu. Podobne aj tri desiatky aktívnych vystúpení na domácich a zahraničných konferenciách venoval slovenským cirkevným dejinám 20. storočia.

Záverečné zhodnotenie

Doc. J. Haľka je možné na základe charakteristiky vedeckej práce zaradiť do širšieho vedeckého kontextu. Patrí k slovenským historikom cirkevných dejín, ktorí sa venujú predovšetkým národným a/alebo regionálnym cirkevným dejinám. Do roku 1990 na Slovensku neexistovali profesionálni cirkevní historici a o cirkevných dejinách 20. storočia nebolo možné objektívne písať, pretože archívy československých a slovenských inštitúcií, orgánov a organizácií neboli prístupné. Navyše oficiálny režim existujúci do roku 1989 nebol naklonený k objektivizácii a pluralizácii pohľadov na dejiny, pretože by pripustil kritiku seba samého. Totalitné metódy nedovoľovali venovať cirkvám a cirkevným spoločnostiam pozornosť. Kým prírodovedné a technické disciplíny zažili dôležitú etapu svojho rozkvetu pred rokom 1990, cirkevné dejiny si svoje miesto stále len budujú, a to aj vďaka doc. J. Haľkovi. Jeho práca je vykonávaná na základe kritických vedeckých metód používaných pri spracúvaní a v snahe o objektívnu interpretáciu našich dejín. Takáto práca je potrebná, užitočná a dôležitá nielen pre samotnú cirkev, ale v konečnom dôsledku pre celú spoločnosť. Na tomto poli má uchádzač celoživotnú perspektívu.

Konštatujem, že doc. ThDr. Jozef Haľko, PhD. predložil žiadosť o vymenovanie za univerzitného profesora v odbore katolícka teológia opodstatnene, spĺňa všetky požadované parametre stanovené legislatívou Slovenskej republiky a predpismi Univerzity Komenského v Bratislave. Za naplnenými a často prekročenými štatistickými ukazovateľmi sa skrýva dlhoročná systematická práca, ktorá pravidelne prináša ovocie v podobe cenných monografických prác; uchádzač sa súčasne venuje pedagogickej práci, má vlastnú vedeckú školu. Preto odporúčam, aby mu bol po úspešnom inauguračnom konaní udelený titul „profesor“ v študijnom odbore katolícka teológia.

Podpis: